

1 Ga na of de vermogensbeheerder geregistreerd is bij het Dutch Securities Institute (DSI). Een registratie vereist een minimale (hogere) opleiding en ervaring. Bovendien worden DSI-geregistreerden regelmatig getoetst op actuele (ethische) thema's.

2 Wees kritisch. Zowel naar uw vermogensbeheerder als naar uw eigen verwachtingen. Het gezegde 'There's no such thing as a free lunch' blijkt waar: een hoog rendement zonder risico is onmogelijk. Een vermogensbeheerder die pretendeert dit wel waar te kunnen maken kunt u beter mijden.

3 Vraag bij voorkeur een beleggingsvoorstel op papier. Laat daarbij aanvullende afspraken vastleggen. Dit om achteraf misverstanden te voorkomen.

4 Luister naar uw onderbuik. Hoe voelt een relatie aan? Leer uw vermogensbeheerder beter kennen. Wat is zijn beleggingsstijl en voorkeur? Wat is zijn drijfveer in dit vak?

Valkuilen bij verm

Waar moet u op letten tijdens oriënterende gesprekken met een eventuele vermogensbeheerder en wat kunt u zelf doen bij het in zee gaan met zo'n deskundige? » Tom Loonen

U heeft jaren hard gewerkt en uw onderneming verkocht. Een familielid is overleden en u ontvangt een aanzienlijk bedrag uit de erfenis. Enkele situaties waarbij u geconfronteerd zult worden met de vraag: zet ik dit kapitaal op een spaarrekening of ga ik ermee beleggen? En beleggen, doe ik dat zelf of besteed ik het uit? Analistenrapporten en beleggingstips zijn door iedereen op het internet te vinden. Beleggen is nog nooit zo goedkoop geweest als nu. Internetbrokers hebben ervoor gezorgd dat de kosten voor het uitvoeren van transacties enorm zijn gedaald. Informatie die ruim voorhanden is in combinatie met lage transactiekosten lijkt het einde voor de vermogensbeheerder.

Dit blijkt niet het geval. De beleggingsinformatie moet geanalyseerd en afgestemd worden op de financiële situatie van de belegger. Bovendien heeft niet iedereen behoefte aan het zelfstandig beleggen van het vermogen. Soms ontbreekt het aan tijd, kennis of domweg interesse. Wel doet het in beheer geven van vermogen een groot beroep op het vertrouwen in de vermogensbeheerder. Die krijgt als het ware carte blanche om met uw vermogen te gaan werken, terwijl een doehet-zelver het roer in eigen hand houdt. In de praktijk blijkt ook dat er minder klachten zijn over vermogensbeheer dan over bijvoorbeeld beleggingsadvies. Maar als het misgaat, gaat het vaak ook goed mis. Waar moet u op letten bij uw oriëntatiegesprekken en wat kunt u zelf doen? Enkele valkuilen:

Adviserend beheer of beherend advies

Al jaren bankieren Robert Jansen (45) en zijn

vrouw Susan (42) bij dezelfde bank. Ze hebben sporadisch contact met een beleggingsadviseur, Marc van Veen. Hun effectenportefeuille is dan ook bescheiden. Naast hun portefeuille heeft de familie een behoorlijk bedrag gespaard de laatste jaren. Dit bedrag is bedoeld als appeltje voor de dorst en heeft niet direct een bestemming. In totaal staat er 200.000 euro op een spaarrekening, naast 10.000 euro aan losse aandelen.

Op een dag belt de beleggingsadviseur de familie. Hij wijst op de lage rente die op de spaarrekening wordt gegeven. Er zijn volgens hem aantrekkelijker beleggingen. Robert, die de adviseur te woord staat, stelt dat hij geen verstand heeft van

ALS HET MISGAAT TUSSEN U EN UW VERMOGENSBEHEERDER GAAT HET OOK VAAK GOED MIS

beleggen. De aandelen die de familie nu heeft staan, volgt hij eigenlijk ook nooit. De beleggingsadviseur wijst Robert erop dat zijn vermogen in discretionair beheer kan worden gegeven. Doordat een vermogensbeheerder continu hun vermogen zal beheren, zal het rendement ook aanmerkelijk beter kunnen zijn dan de rente op de spaarrekening. Er wordt een afspraak gemaakt om dit eens te bespreken. Susan gaat met enige tegenzin mee. Ze ziet dat beleggen eigenlijk niet zo zitten. Tijdens het gesprek maken Robert en Susan kennis met een collega van Van Veen, Fred van der Vliet, vermogensbeheerder. Hij stelt voor het vermogen in een gemengde portefeuille te beleggen. Zo wordt er voor 40 procent aandelen, 40 procent obligaties en 20 procent vastgoed geadviseerd.

De beheerkosten belopen 0,75 procent per jaar over het gemiddelde vermogen. Robert ziet het wel zitten, de rente op de spaarrekening is immers zo laag. Susan blijft sceptisch. Ze wil de greep op het vermogen niet kwijt. De vermogensbeheerder komt met een tussenoplossing: alvorens hij een transactie doet, zal hij eerst contact opnemen met de familie voor toestemming. Wel zal hij de beheervergoeding berekenen. Met dit compromis kan zowel Robert als Susan leven.

De effectenportefeuille wordt langzaam opgebouwd conform het gekozen risicoprofiel. Voordat Van der Vliet effecten koopt of verkoopt, belt hij eerst. Robert neemt meestal de telefoon op en gaat dan akkoord met de voorstellen. Dan treft beheerder Van der Vliet twee keer Susan. Zij twijfelt over de nieuwe voorstellen die Van der Vliet doet, ze wil erover nadenken. Vier dagen later krijgt de familie Jansen transactienota's. De voorgestelde transacties zijn toch uitgevoerd. Boos belt Susan de bank. Fred verdedigt zich met de opmerking dat zij het vermogen bij hem in beheer hebben gegeven en hiertoe een beheercontract hebben getekend. Dat er eerst gebeld zou worden was een tijdelijke afspraak en contractueel niet vastgelegd.

Tip

Vraag niet om adviserend beheer of beherend advies. Biedt een vermogensbeheerder het aan, ga hier dan niet op in. Waarom zou u een tussenvorm accepteren als u hetzij beleggingsadvies, hetzij vermogensbeheer kunt kiezen? Wil u nog niet kiezen, dan kunt u beter eerst stilstaan bij de redenen waarom u niet wilt kiezen. De praktijk leert

5 Kunt u zich niet verenigen met het gevoerde beleggingsbeleid? Kaart dit direct aan. Vraag een gesprek op korte termijn aan. Komt u niet tot een vergelijk? Beëindig desnoods de beheerovereenkomst. Doe dit wel schriftelijk. En beperk uw schade door bepaalde effecten terug te kopen die verkocht zijn of juist gekochte effecten te verkopen.

6 De relatie mag dan emotioneel zijn, de beleggingen dienen rationeel en voor u begrijpelijk te zijn. Bij voorkeur dient een effectenportefeuille op basis van een Asset Liability Management (ALM)-studie ingericht te worden. Hierbij worden financiële wensen en eisen concreet gemaakt en uitgezet in de tijd. Met andere woorden: hoe moet u nu en in de toekomst uw portefeuille inrichten om met een zo groot mogelijke kans de doelstellingen te realiseren?

7 Sta open voor niet-conventionele beleggingsconstructies. Mits u ze (in grote lijnen) begrijpt en ze bij uw beleggingsstijl passen.

8 Neem een vermogensbeheerder snel in vertrouwen. Verstrek hem informatie waarvan u in redelijkheid kunt veronderstellen dat hij deze nodig heeft om zijn beleggingsbeleid op aan te passen. Denk hierbij aan een ophanden zijnde scheiding, een kostbare verbouwing van de woning, de aanschaf van een boot of vakantiewoning, een aankomende erfenis of schenking of een dure (buitenlandse) studie van de kinderen.

ogensbeheer

dat tussenvormen vaak tot onduidelijkheden en ongelukken leiden.

Anticiperen op levensfase

Jeroen de Laat (58) woont ongehuwd samen met Helen Donders (42). Over een paar jaar hoopt Jeroen vervroegd te kunnen stoppen met werken. Weliswaar bestaat de vut niet meer, maar hij heeft jaren gespaard om toch op zijn 60ste met pensioen te kunnen. Vanaf zijn 62ste heeft hij als ambtenaar een prima pensioen. Voor de twee jaar die Jeroen moet overbruggen heeft hij in de loop der jaren zo'n 105.000 euro gespaard. Dit is vervolgens belegd. Hiervoor gebruikt hij de diensten van een klein vermogensbeheerhuis. Zijn beheerder, Frans Goudriaan, heeft zijn geld in aandelenfondsen geïnvesteerd. Mocht het nodig zijn, dan is de afspraak dat Goudriaan een beleggingsfonds mag kopen of verkopen. De aandelenfondsen hebben vooral de laatste twee jaar een prima rendement laten zien. Nu weet Frans van de plannen van Jeroen om eerder te stoppen met werken. In de jaarlijkse gesprekken kwam dit natuurlijk aan bod. Maar Frans vindt dat de aandelen nog steeds goedkoop geprijsd zijn en de koersen van de aangekochte beleggingsfondsen blijven maar stijgen. Toch pakt het na verloop van tijd anders uit: de aandelenmarkten dalen fors. Slechts anderhalf jaar voor zijn prepensioen moet Jeroen constateren dat zijn kapitaal geslonken is tot 70.000 euro. Niet voldoende om de twee jaren te overbruggen.

Tip

Geen enkele beleggingsdeskundige kan de toekomst voorspellen. Dat een beheerder zijn gelijk wil bewijzen met zijn eigen geld is zijn zaak, maar dat moet hij niet met uw vermogen doen. Zeker niet als het op korte

termijn aantoonbaar benodigd is. Beleggen is een dynamische activiteit. De individuele beleggingen kunnen zo nu en dan gewijzigd moeten worden, maar veel relevanter is dat de verdeling van het vermogen ('asset mix') aangepast wordt in de loop van de tijd naar de persoonlijke omstandigheden. In bovenstaande situatie had bijvoorbeeld nadrukkelijker in defensieve waarden moeten worden belegd. Een zogenaamde Asset Liability Management (ALM)-studie kan hier behulpzaam zijn. Met een model wordt berekend welke vermogensverdeling het beste kan worden aangehouden in een bepaalde situatie. Hierdoor is op statistische basis aantoonbaar welke assetverdeling aangehouden zou moeten worden. De betere vermogensbeheerder maakt hier gebruik van.

Begrijp dat u het niet begrijpt

Alexandra van Hulst (42) is alleenstaande en werkt als ict-consultant. Ze heeft nooit geld belegd, het gaat op aan haar dure hobby: paarden. Plots sterft haar moeder op vrij jonge leeftijd. Haar vader was al overleden. Uit de nalatenschap ontvangt zij 185.000 euro. Het geld wordt op haar rekening gestort en vrij snel neemt een bankmedewerker telefonisch contact met haar op. Zou een afspraak met een vermogensbeheerder geen goed idee zijn? Alexandra gaat hier maar op in, ze heeft zelf ook geen idee. Ze maakt kennis met Paul Goossen van de afdeling vermogensbeheer. Een jonge, enthousiaste kerel. Al snel blijkt dat Alexandra geen echt doel met het geld heeft en ook geen verstand van beleggen. Paul stelt overtuigend dat hij met behulp van optiestrategieën aantrekkelijke rendementen kan behalen, zonder dat hiervoor veel geld nodig is. Sterker: Alexandra krijgt geld en kan toch profiteren van een stijgende beurs. Een beheercontract wordt getekend

met daarin vermeld dat er een agressief risicoprofiel wordt gevolgd. Nadat er ook nog optiecontracten zijn getekend gaat Paul aan de slag. Alexandra krijgt continu dagafschriften met voor haar onbegrijpelijke kreten als 'short' en 'long'. Maar het verhaal van Goossen blijkt te kloppen: Alexandra krijgt soms wat geld op haar rekening gestort. Na twee maanden gebeurt er toch iets vreemds. Er worden grote bedragen van haar rekening geboekt voor de aankoop van aandelen. Alexandra belt Paul op. Wat blijkt: de effectenmarkt heeft zich anders ontwikkeld dan Paul had verwacht. Hij is voor Alexandra verplichtingen aangegaan om tegen lagere koersen aandelen te moeten kopen. Dit 'short gaan' levert in eerste aanzet premie op, maar brengt wel risico's met zich mee. Met deze premie heeft hij callopties gekocht. Die zijn nu waardeloos en de verplicht afgenomen aandelen zijn fors gedaald in waarde. Gedesilluseerd blijft Alexandra achter. Geen idee wat er nu eigenlijk is gebeurd. Wel is één ding duidelijk: de waarde van haar beleggingen is gedaald naar 107.000 euro.

Tip

Wat hierboven beschreven is lijkt onbegrijpelijk: een complexe constructie aangaan, terwijl de belegger deze niet begrijpt. Toch komt dit vaak voor. Geïmponeerd door kennis en ervaring, soms zelfs ingewikkeld taalgebruik van de vermogensbeheerder, gaan beleggers akkoord met constructies die zij eigenlijk niet begrijpen. Doe dit niet. Als een vermogensbeheerder u niet in begrijpelijke taal kan uitleggen hoe een constructie werkt, waar deze toe dient en wat de risico's zijn, dan mag u gaan twijfelen aan de kwaliteit van zijn beheer. ■

De namen in de voorbeelden zijn gefingeerd.